

1. ábra: Az R és V Bootis, valamint az R Vulpeculae térképe
 Minden térképen dél van fent. /Szerkesztette P. Ahnert a-
 lapján Hölczl Róbert./

KÖNYVEK - TÉRKÉPEK

Új holdtérkép! Hallwag-Mondkarte /Hallwag holdtérkép/. A Hold I : 5 000 000 méretarányú, színes nyomású térképe. A kb 70 cm-es holdtérkép az összes amatőr műszerben látható képződményt feltünteti, elnevezéseikkel. Holdmegfigyelésre, holdképződmények megkeresésére és előadások illusztrálására egyaránt alkalmas. Mellékelve a Hold túlsó felének térképe is. Ára: kb.100.- Ft. Megrendelhető vagy előfizethető: ÁKV.97. sz. Térképboltja, Budapest VII., Nyár u. 1. /Utánvétellel is!/
 8

Új csillagtérkép! Marlenzskij, A. D.: Ucssevnüj Zvezdnüj Atlasz.

A csillagos ég áttekintő térképe a pusztá szemmel látható csillagokat mutatja be. Részletes katalógust is közöl a fontosabb égitestekről, sőt a fényesebb ködökről, halmazokról is. Ára: 15,50 Ft. Megrendelhető /augusztus végétől/: Gorkij Könyvesbolt, Budapest V., Váci utca 33. /Utánvétellel is./

Még kapható: A. Rükli: Taschenatlas der Sternbildern. A világ-szerte elterjedt csehszlovákiai csillagtérkép minden egyes csillagképet külön lapon mutat be. Ára: 35.- Ft.

A. Bečvar: Atlas Eclipticalis. Részletes térkép az égi egyenlítő zónájáról a $+30^{\circ}$ és -30° közti deklinációs sávról. 9,5 magn. fényességig, a csillagok színének feltüntetésével. Ára: 150.- Ft. Kapható: Csehszlovák Kultúra, Budapest V., Tanácskert. 11. /Utánvétellel is!/.

Égitestek delelési, kelési és nyugvási időpontjának meghatározása

Az amatőr csillagásznak többféle okból is fontos tudnia, hogy valamely bolygó, vagy csillag mikor figyelhető meg legjobban. Minden égitest delelésekor áll legmagasabban a látóhatár fölött, de ez nem jelenti azt, hogy csak ekkor figyelhető meg. Ha az égitest közel van a látóhatárhoz, a légköri nyugtalanság miatt nem célszerű megfigyelni. Vannak azonban olyan esetek - pl. üstökös, vagy nóva feltünésekor - amikor még az ilyen kedvezőtlen helyzeteket is ki kell használnunk.

A tekintetben, hogy egy földrajzi helyről mely égitestek láthatók, a megfigyelőhely földrajzi szélessége és az égitest deklinációja az irányadó. Magyarország nagyjából a $+46$ és $+48$ földrajzi szélességek közé esik.

Vonjuk ki ezeket az értékeket a 90° -ból, megkapjuk azokat a deklinációkat, amelyekhez tartozó égitestek nálunk cirkumpolárisak, vagyis állandóan a látóhatár fölött vannak, nem kelnek és nem nyugosznak.

Az ország déli részén tehát cirkumpoláris minden égitest, melyeknek deklinációja $+44^{\circ}$ -nál nagyobb. Az északi részen a $+42^{\circ}$ -nál nagyobb deklinációjú égitestek cirkumpolárisak. Ha viszont a földrajzi szélességből vonunk ki 90° -et, -44 és -42 értéket kapunk. Az ennél kisebb deklinációjú égitestek az adott földrajzi szélességű helyeken soha nem jönnek a látóhatár fölé, tehát megfigyelhetetlenek. Budapestre ez az érték $-42,5^{\circ}$. A légköri nyugtalanság és elnyelés miatt hazánk területén a -30° -nál kisebb deklinációjú égitestek nehezen figyelhetőek meg.

A Nap és a Hold megfigyelése derült időben nem jelent problémát, számolnunk sem kell, mert feltételezve az égre, eldönthetjük, hogy alkalmasak-e a megfigyelésre.

A bolygók láthatóságát már nem közli az Évkönyv ilyen részletességgel. Arra nézve pedig, hogy egy változócsillag, aminek maximumát vagy minimumát szeretnénk megfigyelni, az adott időben fent van-e látóhatárunkon - semmi utalás nincsen az Évkönyvben. Itt már számolnunk kell.